

Asia: VN/17651/2025

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsälain muuttamisesta ja siihen liittyvistä asetusluonnoksista**

### **Lausunto hallituksen esityksen muutosehdotuksista**

#### **Metsälain soveltamisalan rajaaminen liittyen puolustusvalmiuden turvaamiseen (2 §)**

Syken lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsälain muuttamisesta ja siihen liittyvistä asetusluonnoksista

Suomen ympäristökeskus (Syke) kiittää mahdollisuudesta lausua koskien hallituksen esitystä VN/17651/2025.

Sykellä ei ole kommentoitavaa koskien esitettyä metsälain soveltamisalan rajausta puolustusvalmiuden näkökulmasta.

#### **Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuu ja siihen liittyvät uudistamisvelvoite (2 a §, 5 § ja 8 §)**

Hallituksen esityksessä todetaan, että "Pykälän uudessa 3 momentissa säädettäisiin eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun osalta velvollisuus huolehtia siitä, että käsittelyalueella on edellytykset taimien syntymiselle metsän uudistumiseksi. Vaikka uusi velvoite ei laajuudeltaan vastaisi uudistushakkuun jälkeen tehtäviä taimikon perustamistoimenpiteitä, edellyttäisi velvoite kuitenkin taimien syntymisen edellytysten aktiivista arviointia. Käytännössä se useissa tilanteissa edellyttäisi havainnointia paikan päällä ennen hakkuuta tai hakkuun toteuttamisen jälkeen. Arvioinnin perusteella olisi tarvittaessa myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä raivattava taimikon kasvua haittaavat puut ja pensaat, torjuttava heinittyminen, käsiteltävä maanpinta ja järjesteltävä vesitalous. Tällaiset toimenpiteet eivät kuitenkaan lähtökohtaisesti tulisi yhtä laajassa mittakaavassa ja yhtä usein toteuttaviksi kuin esimerkiksi uudistushakkuun yhteydessä vaan tarvetta arvioitaisiin tapauskohtaisesti."

Syke haluaa tuoda esille, että varsinaisessa jatkuvan kasvatuksen metsässä ei ole tarvetta maan pinnan käsittelylle, vaan sitä päinvastoin vältetään, ettei esimerkiksi puiden juuristo vaurioidu. Jatkuvaan kasvatukseen voidaan siirtyä ensiharvennusvaiheesta, eikä tässäkään yhteydessä maanpinnan käsittely ole tarpeen.

### **Metsän uudistamisilmoitus (14 a § ja 23 a §)**

Jatkuva kasvatustarjoaa useita luontohyötyjä verrattuna jaksolliseen metsänkasvatukseen. Lisäksi luontainen uudistuminen on keskeinen osa jatkuvaa kasvatusta, eikä erillisiä uudistamistoimenpiteitä useinkaan tarvita. Hallituksen esityksessä ehdotettu uudistamisilmoituksen ulottaminen jatkuvan kasvatuksen hakkuisiin vaikuttaa perusteettomalta. Esityksessä ei esitetä näyttöä siitä, että jatkuvan kasvatuksen metsissä olisi ollut metsän uudistumisen osalta ongelmia, jotka edellyttäisivät valvonnan lisäämistä. Jatkuvan kasvatuksen metsissä uudistamisilmoitus voi esityksen toteutuessa muodostua lähinnä hallinnolliseksi lisävelvoitteeksi ilman selkeitä metsän uudistumiseen liittyviä hyötyjä nykytilanteeseen verrattuna. Hallinnollisen taakan ja valvonnan lisääminen sen sijaan voi hidastaa jatkuvan kasvatuksen käytön lisääntymistä.

Laajojen aukkohakkuiden ja päätehakkuiden tapauksessa hallituksen esityksen mukainen velvoite tehdä metsän uudistamisilmoitus voi nopeuttaa toimenpiteiden käynnistämistä ja auttaa kohdistamaan uudistamisen valvonnan kustannustehokkaammin kohteille, joista ilmoitusta ei määräajassa ole tehty.

Uudistamisilmoituksen laajempi käyttö tilanteissa, joissa metsää uudistetaan taimien tai siementen avulla voi myös mahdollistaa uudistamistoimien suunnittelun niin, että otetaan kattavammin huomioon ilmastonmuutoksen aiheuttamat muutokset. Hallituksen esityksestä ei täysin selviä kuinka kattavasti tämä tiedolla ohjaaminen on osa uudistamisilmoituksen sisältöä.

### **Metsänkäyttöilmoitus (14 §)**

Sykellä ei ole erityistä huomautettavaa metsänkäyttöilmoitusta koskien, paitsi mitä todetaan automaattisen päätöksenteon tietopohjasta erikseen.

### **Muutoksenhaku ja automaattinen päätöksenteko (23 §, 23 b § ja 14 §:n 4 mom.)**

Syke toivoo, että hallituksen esityksessä kuvattaisiin tarkemmin, minkä tietojen perusteella automaattisessa päätöksenteossa arvioidaan poikkeuksen myöntämisen edellytykset. Mikäli arvioinnin ja päätöksenteon automatisoinnin myötä poikkeusten myöntämisen tietopohja muuttuu, tämä tulisi avata selkeästi, jotta automatisoinnin vaikutusta metsien luonnonarvojen turvaamiseen olisi mahdollista arvioida. Onko esimerkiksi jotain oleellista luontotietoa, joka ei nykyisellään ole sähköisesti käytettävissä, ja joka ei siten enää jatkossa olisi päätöksenteon pohjana, mutta joka voisi olla olennaista poikkeuksen myöntämistä arvioitaessa?

### **Metsärikos ja metsärikkomus (18 §)**

Sykellä ei ole kommentoitavaa koskien esitettyä uudistamisilmoituksen laiminlyöntiin liittyvää mahdollisuutta määrätä sakko metsärikkomuksesta.

Tämänkin osalta nostamme kuitenkin esille, että jatkuvan kasvatuksen metsien osalta tulisi uudelleen harkita tarvetta uudistamisilmoituksen tekemiseen.

## Esityksen vaikutukset

### Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Esityksen osiossa 4.2.3 on mainittu, että harvennushakkuu aiheuttaa aina hetkellisen puuston kasvun aleneman, mutta pääsääntöisesti kasvu elpyy muutamassa vuodessa. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkansa, ja se on ristiriidassa esityksen osion 2.4.2 kanssa. Lähdeviitteenä mainitun raportin (Hynynen ym. 2024) ja osion 2.4.2 mukaan puuston hehtaarikohtainen tilavuuskasvu on sitä suurempi mitä suurempi on puuston määrä, eikä harvennusten avulla voida lisätä puuston tilavuuskasvua, vaan ne pienentävät sitä.

Lisäksi esityksen osiossa 4.2.3 on mainittu, että voimakas kasvavan puuston määrän vähentäminen ja siitä johtuva alhainen puustopääoma vähentää puuston tulevaa kasvua ja myös hiilen sidontaa. Tämä antaa ymmärtää, että lievempi kasvavan puuston vähentäminen ei vähentäisi hiilen sidontaa. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkansa, sillä tutkimusten mukaan metsiin sitoutuu sitä enemmän hiiltä, mitä vähemmän niitä hakataan. Näin ollen myös lievemmat harvennukset vähentävät hiilen sidontaa verrattuna siihen, ettei harvennuksia tehtäisi.

Esityksen osiossa 4.2.3 on arvioitu, että kasvattamalla puustoa jo ensiharvennusvaiheesta jonkin verran tiheämpänä ja kiertoaikaa pidentämällä voidaan tuottaa ilmastohyötyjä, kun metsien puustoon ja maaperään kertyy enemmän hiiltä ja tukkipuun ja siitä valmistettavien pitkäikäisten puutuotteiden osuus nousee. Tämä arvio on perusteltu, joskin Syke painottaa, että metsien kiertoaikojen pidentämiseksi tarvitaan omia ohjauskeinoja, kuten päätehakkuiden järeyskriteerien palauttaminen metsälainsäädäntöön sekä hiilikorvausjärjestelmä. Myös pitkäikäisten puutuotteiden osuuden nostamiseksi tarvitaan ohjauskeinoja, joiden avulla puun käyttöä ohjataan niihin lyhytikäisen käytön sijasta.

Osiossa 4.2.3 tehdään päätelmä, että hallituksen esityksellä on kaiken kaikkiaan myönteisiä ilmastovaikutuksia ehdotettujen metsän kasvun ja hiilensidonnallisuuden lisäämistä koskevien muutosten sekä metsälain valvonnan tehostamisen myötä. Syke katsoo, että tämä päätelmä on oikeansuuntainen, mutta huomauttaa, että kvantitatiivinen arvio vaikutusten suuruudesta tutkimuskirjallisuuden avulla olisi huomattavasti vahvistanut päätelmän uskottavuutta. Esityksessä olisi myös pitänyt ottaa huomioon, että mikäli esitetyt muutokset hankaloittavat jatkuvapeitteisen kasvatuksen toteuttamista, saattaa tällä olla haitallisia vaikutuksia metsien hiilensidontaan (erityisesti turvemailla).

## Muut huomiot

### Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Sykellä ei ole edellä todetun lisäksi muita huomioita koskien hallituksen esitystä.

## Pykäläkohtainen lausunto

### **8 a § Metsän uudistumisen edellytykset eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä**

Esitetty uudistumisen edellytysten arviointi tulisi toteuttaa niin, että siitä ei synny merkittävää hallinnollista taakkaa eri-ikäisrakenteisen metsän omistajalle.

### **Liite, Metsikön kasvatuskelpoisen puuston määrä kasvatushakkuun jälkeen**

Asetusluonnoksessa määritellään liitteessä sekä A) Metsikön kasvatuskelpoisen puuston määrä tasaikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun jälkeen ja B) Metsikön kasvatuskelpoisen puuston määrä eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun jälkeen Suomen eri alueille.

Luonnon monimuotoisuuden sekä metsän hiilivaraston vahvistamisen kannalta jäävän puuston vähimmäismäärän nostaminen on perusteltua tasaikäisrakenteisten metsien kasvatushakkuissa. Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun jälkeisen puuston vähimmäismäärän nostaminen jättäisi metsään enemmän hiilivarastoa ja luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä elinympäristöjä. Sillä voi kuitenkin olla luontaista uudistumista heikentävä vaikutus, mikä voi vaikeuttaa jatkuvan kasvatuksen onnistumista.

Syke ehdottaa uudelleen harkittavaksi metsikön kasvatuskelpoisen puuston vähimmäismäärän nostamista eri-ikäisrakenteisessa metsänkasvatuksessa. Jatkuvapeitteisen metsänhoidon taloudellisesti ekologisisissa optimointitutkimuksissa on havaittu metsänomistajalle taloudellisesti kannattavimmassa metsänhoidossa metsikön hakkuiden jälkeisen optimitiheyden olevan varsinkin mäntymetsiköissä varsin matala, sillä muutoin luontaisesti syntyneiden taimien kasvu uhkaa hidastua liikaa (ks. esim. Parkatti ym. 2019, Malo ym. 2021, Tahvonen ym. 2024).

Ehdotuksessa valtioneuvoston asetukseksi sanotaan: "Kertyneen tutkimustiedon perusteella ehdotettava maltillinen jäävän puuston määrän lisääminen ei vielä heikennä uudistumista eri-ikäisrakenteisen metsänkasvatuksen kohteilla."

Tälle väitteelle olisi esityksen uskottavuuden kannalta tärkeää saada vertaisarvioituun tutkimukseen pohjautuva perustelu. Vaikutusten arvioinnissa tulisi ottaa huomioon, kuinka paljon puuston vähimmäismäärän nostaminen voi vaikeuttaa taloudellisesti kannattavan jatkuvapeitteisen metsänhoidon toteuttamista.

Viitteet:

Parkatti, V.-P., Assmuth, A., Rämö, J., & Tahvonen, O. 2019. Economics of boreal conifer species in continuous cover and rotation forestry. *Forest Policy and Economics*, 100, 55–67.  
<https://doi.org/10.1016/j.forpol.2018.09.003>

Malo, P., Tahvonen, O., Suominen, A., Back, P., Viitasaari, L. 2024. Reinforcement learning in optimizing forest management. Canadian Journal of Forest Research, 51: 1393–1409.  
<https://doi.org/10.1139/cjfr-2020-0447>

Tahvonen, O., Suominen, A., Parkatti, V.-P., Malo, P. 2024. Optimizing high-dimensional forestry for wood production and carbon sinks. Canadian Journal of Forest Research, 54: 877–894.  
<https://doi.org/10.1139/cjfr-2023-0267>

## Esityksen vaikutukset

### Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Kuten aiemmissa kohdissa on todettu, esityksellä voi olla positiivisia vaikutuksia ilmaston tai luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Syke katsoo, että vaikutuksia eri-ikäisrakenteisen metsänhoidon kannattavuuteen ja houkuttelevuuteen ei ole esityksen perusteluissa tarkasteltu kattavasti.

## Muut huomiot

### Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Sykellä ei ole aiemmin todetun lisäksi muita huomioita koskien valtioneuvoston asetuksen muutosehdotuksia.

## Lausunto maa- ja metsätalousministeriön asetuseräluonnoksesta

### Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Asetuseräluonnos koskee velvoitetta tehdä metsän uudistamisilmoitus. Syke on jo aiemmissa lausunnon kohdissa nostanut esille, että vahvempi kannustaminen metsän uudistamiseen erityisesti jaksollisen kasvatukseen perustuvassa metsänhoidossa voi olla hyvä asia. Uudistamisilmoituksen tekeminen tulisi kuitenkin olla mahdollisimman selkeää ja sujuvaa, siten että se ei lisää hallinnollista taakkaa. Jatkuvapuiteisen, eri-ikäisrakenteisen, luontaiseen uudistumiseen perustuvan metsänhoidon kannalta on tärkeää, että ei luoda kannustetta tai varsinkaan velvoitetta maanpinnan käsittelyyn.

Lausunnon valmisteltuun ovat osallistuneet kehittämispäällikkö Minna Pekkonen, johtava tutkija Sampo Soimakallio, erikoistutkija Sampo Pihlainen, projektipäällikkö Kimmo Syrjänen. Lausunnon ovat allekirjoittaneet päävalmistelija Minna Pekkonen sekä ratkaisijana digijohtaja Kari Lahti pääjohtajan sijaisena. Allekirjoitetun lausunnon saa tarvittaessa Syken kirjaamosta.

Pekkonen Minna  
Suomen ympäristökeskus